

Marcin Krzemiński

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB w Warszawie

SPOŻYCIE PRZETWORÓW ZBOŻOWYCH W POLSCE W LATACH 2001-2010

THE CONSUMPTION OF GRAIN PRODUCTS IN POLAND IN THE PERIOD 2001-2010

Słowa kluczowe: przetwory zbożowe, spożycie, gospodarstwa domowe, wydatki, struktura spożycia

Key words: grain products, consumption, household, expenses, consumption pattern

Abstrakt. Przedstawiono podstawowe dane na temat zmian spożycia przetworów zbożowych z wykorzystaniem niepublikowanych danych GUS. Zaprezentowano dane dotyczące spożycia w gospodarstwach domowych. Analizie poddano wybrane i różniące się między sobą typy gospodarstw. Spożycie przetworów zbożowych w Polsce wykazuje tendencję spadkową. Wielkość i struktura spożycia tych przetworów zależy od typu gospodarstwa, jego wielkości i od regionu.

Wstęp

W ostatnich kilkunastu latach spożycie większości artykułów pochodzenia zbożowego w Polsce spadło. Wraz ze spadkiem łącznego spożycia zmieniła się również jego struktura. Znaczenie mniejsze jest spożycie pieczywa, zwłaszcza mieszanego (choć nadal najbardziej ono waży w strukturze), a rośnie udział wyrobów cukierniczych i makaronów. W pierwszych analizowanych latach malały wydatki na przetwory zbożowe ponoszone przez gospodarstwa domowe, natomiast w ostatnich latach pomimo postępującej redukcji spożycia, wydatki te rosły albo utrzymywały się na dotychczasowym poziomie. Stosunkowo niewielkie zmiany zaszły natomiast w udziale wydatków na przetwory zbożowe w ogólnych wydatkach na żywność.

Celem badań było przedstawienie danych dotyczących zmian spożycia przetworów zbożowych w Polsce w latach 2001-2010.

Material i metodyka badań

Artykuł przygotowano wykorzystując niepublikowane dane GUS z lat 2001-2010. Zaprezentowano dane dotyczące spożycia w gospodarstwach domowych. Pominięto spożycie żywności w obiektach zbiorowego żywienia, jak: restauracje, bary, stołówki. Analizie poddano wielkości dotyczące spożycia na jedną osobę miesięcznie w kilogramach w wadze produktu. W tabelach przedstawiono indeksy zmian wielkości spożycia w 2010 r. względem 2001 r. W analizie wykorzystano wybrane i różniące się między sobą 3 typy gospodarstw: pracowników, rolników, emerytów i rencistów, a także trzy województwa i gospodarstwa różniące się liczbą osób. Wybrano takie typy gospodarstw, aby w każdym podziale istniały grupy o wynikach powyżej i poniżej przeciętnej. Ponadto, zaprezentowano zróżnicowanie wydatków na przetwory zbożowe w trzech analizowanych grupach ekonomiczno-społecznych gospodarstw domowych i ich zmiany.

Zmiany struktury spożycia przetworów zbożowych

Zmiany wielkości i struktury spożycia przetworów zbożowych zauważają również autorzy analizy „Ewolucja rynku zbożowego i jej wpływ na proces transmisji cen” prowadzonej w IERiGŻ-PIB w 2006 r. [Seremak-Bulge 2006]. Tendencje wówczas zaobserwowane są kontynuowane również w późniejszych latach. Stwierdzono zmiany w strukturze spożycia przetworów zbożowych spowodowane m.in. spadkiem udziału samozaopatrzenia w przetwory zbożowe, zwiększeniem spożycia makaronów i mącznych wyrobów cukierniczych oraz zwiększeniem spożycia żywności typu *fast food* z dużym udziałem pieczywa pszennego. Wzrasta znaczenie odżywiania się poza gospodarstwem domowym. Zdaniem autorek na ogół ocenę zmian w strukturze konsumpcji żywności dokonuje się w aspekcie wyżywienia i polega ona na respektowaniu przez ludzi zasad zdrowego odżywiania się.

Tabela 1. Struktura spżycia przetworów zbożowych w Polsce i jej zmiany
Table 1. The changes in consumption of grain products in Poland

Wyszczególnienie/ Specification	Struktura spżycia wg wagi produktu/ Consumption by product weight [%]				Zmiany/ Change		Wskaźnik zmian spżycia/Consumption change indicator	
	lata/years							
	2001	2004	2007	2010	2010/2001	2010/2007	2010/2001	2010/2007
Pieczywo ogółem/Bakery products:	71,9	70,0	68,9	66,6	-5,3	-2,3	71,3	88,3
– żytnie/rye	2,1	2,9	3,6	3,3	1,2	-0,4	121,1	82,1
– pszenne/wheat	11,7	12,3	13,5	13,7	1,9	0,2	89,7	92,3
– mieszane/mixed	58,1	54,8	51,7	49,6	-8,4	-2,0	65,8	87,7
Makaron/Pasta	3,8	4,4	4,9	5,1	1,3	0,2	102,9	94,7
Wyroby ciastkarskie/Cakes pastry	5,8	6,8	8,5	9,3	3,5	0,8	122,6	100,0
Herbatniki/Biscuits, cookies	0,3	0,3	0,4	0,6	0,2	0,2	133,3	133,3
Mąka/Flour	12,7	12,6	11,7	12,6	-0,2	0,8	75,9	97,8
Kasze/Grits, kashi	2,2	2,2	2,2	2,1	-0,1	-0,1	75,0	88,2
Płatki/Breakfast cereal	0,8	1,0	0,7	0,9	0,1	0,2	85,7	120,0
Ryż/Rice	2,4	2,6	2,7	2,9	0,4	0,1	90,9	95,2
Razem/Total	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0	0,0	76,9	91,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS
 Source: own study based on the GUS data

Spżycie przetworów zbożowych w gospodarstwach domowych

Wielkości i struktura spżycia różnią się w poszczególnych typach gospodarstw domowych. W analizie porównano 3 wybrane typy gospodarstw domowych: pracowników (łącznie), rolników oraz emerytów i rencistów (łącznie) (tab. 2). Zdaniem autorek przynależność osób do określonej grupy społeczno-ekonomicznej gospodarstw domowych jest głównym czynnikiem różnicującym poziom i strukturę spżycia żywności. Od lat najwyższe spżycie przetworów zbożowych jest w gospodarstwach emerytów i rencistów. Zarówno na początku, jak i na końcu poprzedniej dekady przekraczało ono przeciętne spżycie przetworów zbożowych zarówno ogółem, jak i w przypadku poszczególnych towarów. W gospodarstwach tych spżywa się o ok. 40% więcej mąki, o ok. 50% więcej kasz i płatków i o ok. 40% więcej ryżu niż w gospodarstwach ogółem. Nieco mniejsza jest przewaga w przypadku innych wyrobów i mięszi się między ok. 15% (pieczywo) a ok. 30% (makaron). W porównaniu z 2001 r., w 2010 r. przeważały te wzrosły. Spadło jednak bezwzględne spżycie przetworów zbożowych (o 20%), w tym najbardziej pieczywa i mąki, a wzrosło spżycie makaronu i wyrobów cukiernicznych.

Grupą gospodarstw domowych, w której spżycie przetworów zbożowych przekracza przeciętną, są gospodarstwa rolników. W porównaniu z 2001 r. w 2010 r. spżycie łączne spadło o 28%. W 2001 r. w przypadku poszczególnych towarów wyraźnie wyższe od przeciętnego było spżycie pieczywa (o 18%) i mąki (o ponad 50%), natomiast mniej niż w innych gospodarstwach spżywano ryżu, makaronu i wyrobów cukiernicznych. W 2010 r. w strukturze spżycia doszło do wyraźnych przesunięć. Aż trzykrotnie niższe było spżycie mąki, które stanowiło jedynie 70% spżycia przeciętnego. Gospodarstwa te zmniejszyły również spżycie kasz i płatków oraz ryżu. Spadło ponadto spżycie pieczywa (o jedną czwartą), które jednak nadal przewyższa jego spżycie przeciętne (o prawie jedną czwartą). Wzrosło spżycie wyrobów cukiernicznych (o ponad 40%) i makaronów, ale pozostawało na poziomie niższym od przeciętnego.

Gospodarstwa pracowników są grupą gospodarstw domowych, w których spżycie przetworów zbożowych jest niższe od przeciętnego. W porównaniu z 2001 r., spżycie przetworów zbożowych spadło o 15%, a więc w mniejszym stopniu. W 2001 r. spżycie przetworów zbożowych było o 13% niższe od przeciętnego, w tym kasz i płatków o 33%, mąki o 29%, a pieczywa, makaronu i ryżu o 15-20%. Jedynie spżycie wyrobów cukiernicznych było równe przeciętnemu. W 2010 r. zmieniła się wielkość i struktura spżycia. O ponad 20% mniejsze było spżycie pieczywa, ale jego wysokość odpowiadała przeciętnej. Zmniejszyło się spżycie kasz i płatków oraz mąki i ryżu i również było ono niższe niż przeciętne. Wyższe niż na początku poprzedniej dekady było spżycie makaronu i zwiększyła się jego relacja do przeciętnej. Pomimo, że spżycie wyrobów cukiernicznych wzrosło w większym stopniu niż makaronu, jego relacja do przeciętnego spżycia obniżyła się.

Tabela 2. Zmiany spożycia przetworów zbożowych w wybranych grupach gospodarstw domowych i jego relacja do spożycia przetworów zbożowych ogółem

Table 2. The change and rate of change in grain product consumption in selected household groups

Wyszczególnienie/ Specification	Gospodarstwa domowe/Household groups								
	pracowników/ non-farm households			rolników/ farm households			emerytów i rencistów/ pensioner or disabled households		
	przeciętne spożycie/ average consumption [%]		WZS/ ICC ^m	przeciętne spożycie/ average consumption [%]		WZS/ ICC ^m	przeciętne spożycie/ average consumption [%]		WZS/ ICC ^m
	lata/years								
	2001	2010	2010/2001	2001	2010	2010/2001	2001	2010	2010/2001
Pieczyno/Bakery products	89,3	100,0	79,8	118,0	123,6	74,6	112,8	116,7	73,7
Makaron/Pasta	88,6	91,7	106,5	85,7	94,4	113,3	128,6	130,6	104,4
Wyroby cukiernicze/Cakes, pastry	100,0	92,8	114,3	78,6	89,9	140,9	117,9	124,6	130,3
Mąka/Flour	70,7	81,8	87,8	154,3	70,5	34,6	137,1	140,9	78,0
Kasze i płatki/Grits, flakes	66,7	81,0	94,4	100,0	81,0	63,0	144,4	152,4	82,1
Ryż/Rice	86,4	85,0	89,5	90,9	90,0	90,0	140,9	135,0	87,1
Razem/Total	86,8	95,6	84,7	117,8	109,8	71,8	118,4	122,8	79,8

* WZS – wskaźnik zmian spożycia w wadze produktu/ICC – index of consumption change by product weight

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Source: own study based on the GUS data

Wydatki gospodarstw domowych na przetwory zbożowe

Przeciętne miesięczne wydatki na osobę na przetwory zbożowe ponoszone przez gospodarstwa domowe w 2001 r. wynosiły nieco powyżej 31 zł (tab. 3). Najwyższe były w gospodarstwach rolników (prawie 36 zł), a w gospodarstwach pracowników nie przekraczały 30 zł. Pomimo takich różnic, wydatki te miały podobny udział w wydatkach na żywność tych grup gospodarstw. W 2004 r. wartość wydatków na przetwory zbożowe we wszystkich grupach gospodarstw zwiększyły się, ale zmniejszył się ich udział w wydatkach na żywność. Wzrost wydatków w 2007 r. względem 2004 r. był większy niż poprzedni,

Tabela 3. Przeciętne miesięczne wydatki na przetwory zbożowe w wybranych grupach gospodarstw na tle wydatków na żywność

Table 3. The average monthly grain product and total food expenditures in the selected household groups

Wyszczególnienie/ Specification	Wydatki na przetwory zbożowe [zł/os./m-c]/Grain product expenditure [zł/pers./month]				Wskaźniki zmian/ Index of change	
	lata/years					
	2001	2004	2007	2010	2010/2001	2010/2007
Razem/Total	31,35	31,59	34,49	39,37	125,6	114,1
Pracowników/Non-farm households	29,61	29,68	32,65	37,27	125,9	114,2
Rolników/Farm households	30,51	30,52	33,44	37,96	124,4	113,5
Emerytów i rencistów/Pensioner or disabled households	35,94	36,42	39,31	45,63	127,0	116,1
	wydatki na żywność [zł/os./m-c]/ food expenditure [zł/pers./month]				wskaźniki zmian/ index of change	
Razem/Total	188,74	195,08	215,77	246,14	130,4	114,1
Pracowników/Non-farm households	178,39	182,41	201,31	229,96	128,9	114,2
Rolników/Farm households	189,98	192,50	213,78	238,85	125,7	111,7
Emerytów i rencistów/Pensioner or disabled households	217,07	227,52	250,5	292,7	134,8	116,8
	udział wydatków na przetwory zbożowe w wydatkach na żywność/grain product share in total food expenditure [%]				zmiany udziałów/ share changes	
Razem/Total	16,61	16,19	15,98	15,99	-0,62	0,01
Pracowników/Non-farm households	16,60	16,27	16,22	16,21	-0,39	-0,01
Rolników/Farm households	16,06	15,85	15,64	15,89	-0,17	0,25
Emerytów i rencistów/Pensioner or disabled households	16,56	16,01	15,69	15,59	-0,97	-0,10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Source: own study based on GUS data

ale udział tych wydatków w wydatkach na żywność ponownie obniżył się. Wzrostowi wydatków towarzyszył spadek spożycia. Wynikało to z jednej strony z rosnących cen przetworów zbożowych, a z drugiej strony ze zwiększania w strukturze spożycia udziału ciastek i makaronów oraz pieczywa żytniego, czyli droższych artykułów. Rosnące ceny przetworów zbożowych spowodowały dalszy wzrost wydatków w 2010 r. Były one o 14% wyższe niż w 2007 r., a w porównaniu z 2001 r. zwiększyły się o ponad jedną czwartą. Oznacza to, że w okresie 2001-2007 wzrost wydatków na przetwory zbożowe wyniósł ok. 10%. W 2010 r. udział wydatków na przetwory zbożowe w wydatkach na żywność był niższy niż w 2001 r. we wszystkich grupach gospodarstw, ale w porównaniu z 2007 r. w przypadku gospodarstw rolników wystąpił ich wzrost.

Spżycie przetworów zbożowych w wybranych województwach

Spżycie przetworów zbożowych różni się wyraźnie w poszczególnych województwach. Analizie poddano 3 wybrane województwa, w których poziom spożycia przetworów zbożowych jest najwyższy, najniższy oraz zbliżony do przeciętnego. Najwyższy jego poziom występuje w województwie świętokrzyskim i przekracza o ponad jedną czwartą przeciętny poziom (tab. 4). W województwie tym więcej niż przeciętnie spożywa się większość wyrobów zbożowych z wyjątkiem wyrobów cukierniczych. W 2006 r. największa przewaga miała miejsce w przypadku: kasz i płatków (65%), ryżu (55%) i mąki (53%). W 2010 r. spadło spożycie większości wyrobów zbożowych, w tym najbardziej kasz i mąki – o ponad 20%. Wzrosło jedynie spożycie wyrobów cukierniczych, które pomimo tego nadal było niższe od przeciętnego. Spżycie pozostałych wyrobów zbożowych, pomimo spadku utrzymało się na poziomie przekraczającym przeciętny. W przypadku większości wyrobów przewagi te obniżyły się, a wzrost wystąpił tylko w przypadku pieczywa.

Zbliżonym do przeciętnego spożyciem wyrobów zbożowych charakteryzuje się województwo mazowieckie. Łączne spożycie wyrobów zbożowych w 2006 r. było o 2% niższe, a 4 lata później o 0,1% wyższe niż przeciętne. Struktura spożycia różniła się od przeciętnej zarówno w 2006, jak i w 2010 r. Mniejsze niż przeciętne było spożycie pieczywa i mąki, a wyższe było spożycie makaronu i wyrobów cukierniczych. Spżycie ryżu odpowiadało przeciętnemu, a kasz w 2006 r. przekraczało przeciętne, natomiast w 2010 r. zrównało się. W 2010 r. łączne spożycie przetworów zbożowych w woj. mazowieckim było o 11% niższe niż w 2006 r. Najbardziej obniżyło się spożycie pieczywa oraz kasz i płatków. Wzrosło spożycie wyrobów cukierniczych, a makaronu nie zmieniło się.

Najniższe jest spożycie przetworów zbożowych w województwie pomorskim, które w 2006 r. stanowiło 89% przeciętnego, a w 2010 r. było to 90%. W 2006 r. niższe niż przeciętne było spożycie mąki oraz kasz i płatków (o prawie 30%), a także pieczywa, ryżu i makaronu. Jedynie spożycie wyrobów cukierniczych było wyższe niż przeciętne. W 2010 r. spożycie kasz i płatków było prawie o 40% niższe niż przeciętne. Obniżyła się relacja w spożyciu większości artykułów z wyjątkiem pieczywa. Spżycie wyrobów cukierniczych utrzymało się na poziomie powyżej przeciętnej. W ujęciu bezwzględny spadło spożycie wszystkich grup artykułów, w tym najbardziej kasz i płatków, ryżu i mąki.

Tabela 4. Zmiany spożycia przetworów zbożowych w wybranych województwach i jego relacja do spożycia przetworów zbożowych ogółem

Table 4. The change and rate of change in grain product consumption in selected voivodships

Wyszczególnienie/Specification	Przeciętne spożycie/average consumption [%]		WZS/ICC*		Przeciętne spożycie/average consumption [%]		WZS/ICC*		Przeciętne spożycie/average consumption [%]		WZS/ICC*	
	woj. świętokrzyskie/świętokrzyskie voiv.				woj. mazowieckie/mazowieckie voiv.				woj. pomorskie/pomorskie voiv.			
	lata/years											
	2006	2010	2010/06	2006	2010	2010/06	2006	2010	2010/06	2006	2010	2010/06
Pieczywo/Bakery products	122,1	127,6	87,6	96,6	98,7	85,7	91,4	95,3	87,4			
Makaron/Pasta	137,8	133,3	94,1	108,1	111,1	100,0	78,4	75,0	93,1			
Wyroby cukiernicze/Cakes, pastry	93,8	98,6	111,5	110,8	108,7	104,2	109,2	101,4	98,6			
Mąka/Flour	153,0	136,4	78,4	92,0	96,6	92,4	71,0	67,0	83,1			
Kasz e i płatki/Grits, breakfast cereals	165,2	138,1	76,3	104,3	100,0	87,5	73,9	61,9	76,5			
Ryż/Rice	154,5	140,0	82,4	100,0	100,0	90,9	77,3	70,0	82,4			
Razem/Total	126,5	126,8	87,4	98,0	100,1	89,1	88,8	89,6	88,0			

* WZS – wskaźnik zmian spożycia w wadze produktu/ICC – index of changes of consumption acc. to weight of product

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Source: own study and the GUS data

Spożycie przetworów zbożowych w zależności od liczby osób w gospodarstwie domowym

Duże różnice w wielkości spożycia występują w zależności od liczby osób w gospodarstwie domowym. Zdecydowanie najwyższym spożyciem charakteryzują się gospodarstwa jednoosobowe. W 2006 r. spożycie w tej grupie gospodarstw było o 37% wyższe niż przeciętne, spożycie ryżu oraz kasz i płatków przewyższało dwukrotnie przeciętne spożycie, a makaronu i wyrobów cukierniczych było o ponad połowę wyższe od przeciętnych. W 2010 r. spadło spożycie większości artykułów, w tym najbardziej kasz i ryżu, a wzrosło tylko spożycie wyrobów cukierniczych. Spożycie wszystkich artykułów nadal było wyższe od przeciętnego spożycia, w tym ponownie najbardziej kasz i ryżu (prawie dwukrotnie). Spadła relacja spożycia większości artykułów, z wyjątkiem pieczywa – gdzie relacja ta wzrosła, w wyniku czego wzrosła również relacja łącznego spożycia do przeciętnego.

Mniejszym niż przeciętnym spożyciem charakteryzują się gospodarstwa trzyosobowe. W 2006 r. spożycie było o ok. 5% mniejsze niż przeciętne. Wyższe niż przeciętne było spożycie jedynie wyrobów cukierniczych, a makaronu było równe przeciętnemu. W 2010 r. wyraźnie spadło spożycie pieczywa, zwiększyło się wyrobów cukierniczych, a makaronu nie zmieniło się. Łączne spożycie artykułów zbożowych stanowiło 97% przeciętnego. Spożycie makaronu i wyrobów cukierniczych było wyższe od przeciętnego. W porównaniu z 2006 r., wzrosła relacja do przeciętnego spożycia pieczywa, makaronu i mąki, a pozostałych wyrobów zmniejszyła się, co dotyczy także wyrobów cukierniczych, których bezwzględne spożycie w tej grupie gospodarstw jako jedyne wzrosło.

Gospodarstwa pięcioosobowe cechowały się jeszcze niższym spożyciem przetworów zbożowych. W 2006 r. stanowiło ono 91% przeciętnego spożycia, a 2010 r. było to mniej niż 90%. Mniejsze niż przeciętne było spożycie wszystkich artykułów zarówno w 2006 r., jak i w 2010 r. W 2006 r. o ponad 20% mniej niż w innych gospodarstwach spożywano wyrobów cukierniczych, kasz i płatków oraz ryżu. Podobnie było w 2010 r. Wówczas spadło spożycie większości wyrobów, w tym najbardziej pieczywa i mąki, wzrosło natomiast spożycie wyrobów cukierniczych, chociaż nadal było stosunkowo niskie, a makaronu nie zmieniło się. W porównaniu z 2006 r. relacja spożycia do spożycia przeciętnego zwiększyła się w przypadku makaronu i wyrobów cukierniczych, a w pozostałych przypadkach spadła.

Tabela 5. Spożycie przetworów zbożowych w wybranych typach gospodarstw domowych i jego relacja do spożycia przetworów zbożowych ogółem

Table 5. The consumption of selected grain products and all grain products by households size

Wyszczególnienie/ Specification	Gospodarstwa domowe/Household groups								
	1-osobowe/single			3-osobowe/3 persons			5-osobowe/5 persons		
	przeciętne spożycie/ average consumption [%]	WZS/ ICC*		przeciętne spożycie/ average consumption [%]	WZS/ ICC*		przeciętne spożycie/ average consumption [%]	WZS/ ICC*	
	lata/years								
	2006	2010	2010/2006	2006	2010	2010/2006	2006	2010	2010/2006
Pieczywo/Bakery products	125,5	128,7	86,0	95,2	96,6	85,1	94,4	93,6	83,1
Makaron/Pasta	164,9	163,9	96,7	100,0	102,8	100,0	81,1	83,3	100,0
Wyroby cukiernicze/Cakes, pastry	172,3	168,1	103,6	101,5	101,4	106,1	75,4	76,8	108,2
Mąka/Flour	131,0	127,3	85,5	91,0	92,0	89,0	94,0	89,8	84,0
Kasze i płatki/Grits, flakes	213,0	190,5	81,6	91,3	90,5	90,5	78,3	76,2	88,9
Ryż/Rice	209,1	185,0	80,4	95,5	95,0	90,5	77,3	75,0	88,2
Razem/Total	136,6	137,7	87,9	95,3	96,6	88,4	91,3	89,9	85,8

* WZS – wskaźnik zmian spożycia w wadze produktu/ICC – index of changes of consumption acc. to weight of product
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Source: own study and the GUS data

Podsumowanie

Spżycie przetworów zbożowych w Polsce od lat wykazuje tendencję malejącą. Z jednej strony do spadku spżycia przyczynia się wzrost cen tych przetworów, co czyni je mniej dostępnymi. Z drugiej jednak strony rosnące dochody ludności powodują stopniową rezygnację konsumentów z przetworów zbożowych na rzecz innych bardziej przetworzonych produktów. W grupie przetworów zbożowych spada konsumpcja pieczywa mieszanego (w latach 2001-2010 o prawie 35%) i mąki (o prawie jedną czwartą) na rzecz lepszego jakościowo pieczywa i wyrobów cukierniczych (o ok. 20%). Wielkość i struktura spżycia przetworów zbożowych zależy od typu gospodarstwa domowego, jego wielkości, a także od województwa. Największe spżycie tych przetworów utrzymuje się w gospodarstwach emerytów i rencistów. Gospodarstwa te ponosiły najwyższe wydatki na żywność i przetwory zbożowe. Ponieważ w gospodarstwach pracowników większy był udział droższych wyrobów zbożowych, udział tych wydatków w wydatkach na żywność jest wyższy niż w przypadku innych grup gospodarstw. Spżycie przetworów zbożowych było wyższe w województwie świętokrzyskim, które zamieszkuje większy odsetek ludności rolniczej. W związku z zaobserwowanym przez Gulbicką i Kwasek [2007] upodabnianiem się modelu spżycia w Polsce do modeli innych rozwiniętych krajów (makdonaldyzacja), zmieniać się będzie w dalszym ciągu struktura spżycia przetworów zbożowych w Polsce. Wysokie ceny zbóż i ich przetworów spowodują jednak utrzymanie się obecnego udziału wydatków na przetwory zbożowe w wydatkach na żywność i wydatkach ogółem.

Literatura

- Gulbicka B., Kwasek M. 2007: Wpływ globalizacji na żywienie ludności w Polsce. *Program Wieloletni 2005-2009*, nr 75, IERiGŻ-PIB, Warszawa.
- Popyt na żywność. 2000-2012: Stan i perspektywy. Nr 1-13, IERiGŻ-PIB, Warszawa.
- Rynek zbóż. 2004-2011: Stan i perspektywy. Nr 27-41. IERiGŻ-PIB, Warszawa.
- Seremak-Bulge J. (red.). 2006: Ewolucja rynku zbożowego i jej wpływ na proces transmisji cen. *Program Wieloletni 2005-2009*, nr 38, IERiGŻ-PIB, Warszawa.

Summary

The article includes general information about consumption of grain products in Poland and its changes in the period 2001-2010. The discussion presents main differences between consumption level and product composition in selected types of households and regions.

Adres do korespondencji:

mgr Marcin Krzemiński
Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB
Zakład Badań Rynkowych
ul. Świętokrzyska 20
00-950 Warszawa
tel. (22) 505 46 32
e-mail: krzeminski@ierigz.waw.pl